

**609 תינוקות בני יומם הועלו לארץ מקפריסין ערב פרוץ מלחמת העצמאות, ב"אוניית התינוקות" •
 כעת חולמים התינוקות, כבר בני 68, על פגישת מחזור**

מתוך כתבה שפורסמה בעיתון "ישראל היום" ב- 03.04.2015 מאת: אהרל"ה ויסברג וליאור יעקבי
 [הערת מערכת: יש לעדכן את מספר התינוקות המצויין בכתבה ל- 467 תינוקות עד גיל שנתיים, 42 פעוטות וילדים
 (אחים ואחיות שלהם) ו- 912 הורים, סה"כ 1421 נפש. זאת על סמך מחקר שביצע אמיר רוגל (מראשי ארגון מעפילי
 קפריסין, ע"ר) בהסתמכות על חומר מהארכיון הציוני ומקורות נוספים]

**28 בנוב' 1947: חיילים בריטים מסייעים בהורדת התינוקות מהאונייה. כריכים ובקבוקי חלב המתינו במל
 צילום: ארכיון הצילומים קק"ל**

זה היה מסע ארוך, מתיש ומפרך, אבל באופק כבר נראו חופי ארץ ישראל, ובתי העיר חיפה נגלו על ההר במלוא הדרם. מאות נוסעי האונייה הגדולה והישנה "אושן ויגור", כולם הורים צעירים, הצטופפו על הסיפון בהתרגשות והזילו דמעה. ואז, בספונטניות, נעמד אחד מהם דום ופצח בשירת התקווה.

השעה היתה עשר בבוקר של יום שישי, ט"ו בכסלו תש"ח, 28 בנובמבר 1947. האונייה, שהביאה 1,563 מעפילים ממחנות המעצר בקפריסין, היתה מגודרת ברשת ברזל גבוהה, וחיילים בריטים הוצבו על סיפונה. בשעה שנכנסה לנמל, כששירת ההמנון הלאומי בוקעת ממנה, הושלך הס על הרציף. איש מבין עשרות האנשים שהמתינו לה - רופאים ואחיות, מתנדבים, נהגים, אנשי הסוכנות היהודית, הג'וינט וההסתדרות, עיתונאים וצלמים - לא זז. את המעמד המרגש הפר רק קול בכיים של מאות תינוקות.

912 מבוגרים היו על האונייה, 42 ילדים התלוו אליהם ועוד 609 תינוקות, שהונחו באמבטיות פח קטנות, אשר שימשו בדרך כלל לכביסה, לרחצה, לקירור משקאות ואף ככלי קיבול לאוכל. על חלקן הופיעו הכיתובים המקוריים באנגלית - קפה, תפוחי אדמה, אורז. חלק מההורים רשמו על הפח את שמו של תינוקם.

הרציף נחסם על ידי כוחות צבא ומשטרה בריטיים. נציגות ארגוני הנשים ואנשי המחלקה לקליטת העולה בסוכנות היהודית העניקו לעולים החדשים שתייה קרה וכריכים, ובקבוקי חלב לתינוקות. 21 מנוסעי האונייה התקבלו בנמל על ידי קרובי משפחתם, 33 פוזרו בקיבוצים. שאר העולים נלקחו ב-34 אוטובוסים של אגד למחנה של הסוכנות ברעננה. רק נוסעת אחת, שמחה לחמני בת ה-19, כרעה ללדת עם הגיעה לישראל. היא נלקחה להסגר בנמל חיפה, ושם ילדה, במזל טוב, בן זכר.

ביישוב היהודי עקבו במשך שבועות ארוכים אחר ההתפתחויות סביב אוניית התינוקות, כאילו מדובר במותחן משובח. העיתונים פירסמו ידיעות ועדכונים באופן יומיומי, האזרחים שוחחו על כך במקומות העבודה ובבתי הכנסת. אבל באותו יום

שישי הוקדשה מירב תשומת הלב להכנות לקראת המאורע ההיסטורי, שעמד להתרחש במהלך השבת ולהפוך אותה לכ"ט בנובמבר המיתולוגי: הצבעת האו"ם על תוכנית החלוקה, שעל פיה תוקם בארץ ישראל המדינה היהודית. למחרת פרצו המהומות שהובילו למלחמת העצמאות.

בלהט האירועים חמקה "אוניית התינוקות" מהזיכרון הקולקטיבי הישראלי וטבעה במצולות השיכחה. במשך עשרות שנים לא דובר בה, ואפילו חלק מהתינוקות עצמם לא ידעו על מה שחוו בימיהם הראשונים. עד עכשיו.

נוסע 419 לא הפסיק לבכות

לפני חמישה חודשים הועלתה בעמוד הפייסבוק של אתר "נוסטלגיה אונליין" תמונה בשחור-לבן, שבה נראה זוג צעיר מחזיק באמבטיית פח ובתוכה שוכב תינוק. מאחור נרשמת תכונה רבה, והמוני אנשים גודשים את המקום.

"מי מכיר, מי יודע? אנו מנסים לברר פשר תמונה זאת מתקופת העלייה לארץ: מתי צולמה, מדוע יש שם צלם מקצועי, איך זה שאחות מסייעת להורים לשאת את התינוק (לבית חולים?) וההורים מחייכים באושר?", נכתב בפוסט שפירסמו אנשי האתר, שביקשו את עזרת הגולשים. יותר מ-22 אלף איש צפו בתמונה, 330 לחצו לייק, 100 שיתפו אותה, עשרות הגיבו - ועוד באותו יום נפתרה התעלומה.

התמונה שהחזירה את הסיפור לחיים: זאב ורבקה הלפנד נושאים את בנם עזרא בפיילה

התינוק שבתמונה, שהיה אז בן ארבעה חודשים, הוא עזרא הלפנד (68), הנוסע מספר 419 באותה אונייה, וכיום תושב ניו ג'רזי. הוריו, זאב (90) ורבקה (89), ניצולי אושוויץ, חיים בדירוג מוגן בחדרה. הם הכירו באיטליה אחרי מלחמת העולם השנייה: היא היתה בדרכה ארצה, הוא עזר להבריח יהודים לפלשתינה.

"כבר היו לי שני אחים בארץ ישראל, ואחרי שאיבדתי בשואה את אחותי, רציתי להצטרף אליהם ועלות", סיפרה השבוע רבקה הלפנד. "עוד כשהייתי בצ'כוסלובקיה, חברים באו אלי ואמרו, 'אין לנו מה לחפש כאן. תארזי כל מה שאת יכולה לסחוב על הגב, ונעלה לארץ ישראל. נגיע בתוך שבועיים-שלושה'. אבל בסוף זה לקח שלוש שנים."

היא נישאה לזאב בזלצבורג, אוסטריה, ואחרי שנכנסה להריון, הם עלו על אוניית המעפילים "מולדת". האונייה יצאה מדרום איטליה ב-23 במארס 1947, אבל אחרי שבוע התגלתה על ידי הבריטים. המעפילים גורשו למחנה מעצר ליד ניקוסיה שבקפריסין. שם גם נולד עזרא.

"הוא היה בחור גדול", צוחקת רבקה, "ארבעה קילו הוא שקל כשנולד."

במיתון הגדול של 1962 עזבה משפחת הלפנד את ישראל ועברה לארה"ב, אולם ההורים חזרו לכאן לפני 16 שנים, משאירים את בניהם הבוגרים עזרא ויאיר מאחור. ביום ראשון חגגה רבקה את יום הולדתה. "איך אני מרגישה? ברוך השם. אני לא רואה טוב, אני לא שומעת טוב, כמו שצריך", צחקה.

בשנת 2000 ביקרו בני המשפחה לראשונה בחייהם ב"יד ושם". במהלך הסיור נדהמה האם מתמונה ענקית שראתה על הקיר: זו שצולמה לאחר הירידה מהסיפון. "אלוהים אדירים, זאת אני שם בתמונה", היא מילמלה. התברר לה שהתמונה הייתה תלויה שם מיום פתיחת המוזיאון, ב-1965.

"רק ככה בכלל גיליתי על האונייה ועל הדרך שבה העלו אותי לארץ", אומר עזרא בשיחה מארה"ב. "ההורים שלי מעולם לא סיפרו לי כלום - לא על השואה, לא על הגירוש למחנה ולא על מסע התלאות שעברנו בדרך לישראל. מבחינתם, כל הדברים הרעים האלה נגמרו, והיה צריך להשאיר אותם מאחור כדי לפתוח בחיים חדשים, יפים ומאושרים."

"הופתעתי לגלות שהגעתי לארץ בתוך פיילה מפח, אבל אלה הנסיבות שבהן ההורים שלי חיו. בשנים האחרונות הם התחילו לספר קצת מה עבר עליהם, וכשאני מקשיב לסיפורים שלהם, אני מבין מה הם עשו וכמה רחוק הלכו רק בשביל לעשות את הדבר הבסיסי ביותר - לחיות. כשהם היו באושוויץ, מי בכלל חשב שהם יקימו משפחה ויהיו להם ילדים ונכדים. הכי חשוב לי שהסיפור הזה ימשיך להתגלגל ולחיות, כי סביבי חיים לא מעט מכחישי שואה. כשאני מראה להם את המספר על היד של אבא שלי ואחיי, הם אומרים שהם קיעקעו את זה בעצמם. זה בלתי נתפס."

רבקה: "לנו זה לא היה מוזר. אנחנו רק רצינו לצאת מהמחנה ולעלות כבר לארץ, וזה היה פתרון טוב כדי לעבור בשלום את ההפלגה. בזמן המסע בים היה לי קשה מאוד, כי עזרא לא הפסיק לבכות. רק אחר כך הבנתי למה. לפני שיצאנו מקפריסין, נתנו חיסון לחלק מהילדים. ליד עזרא שכבה תינוקת גדולה ממנו בגיל, אבל קטנה ממנו בגודל. אמא שלה לא רצתה שייטנו לה את הזריקה, אז היא אמרה לאחיות: 'הוא זה שצריך לקבל את החיסון'. אז נתנו לו, והוא לא הפסיק לבכות כמה ימים. רק כשבאתי בארץ לטיפת חלב, הם הסבירו לי מה קרה."

תינוקת אחרת שהייתה על הסיפון, בת חמישה שבועות בלבד, היא סימה אליגון מקריית ביאליק. הוריה, שלום ז"ל וגולדה, הגיעו למחנה המעצר בקפריסין בינואר 1947, ואמה נכנסה שם להריון. "כשהייתי ילדה, ההורים שלי סיפרו לי על מה שקרה באונייה וצחקו עלי שאותי גררו בפיילה מאחורי הספינה", צוחקת סימה. "תמיד חשבתי שמדובר באגדה אורבנית, ואני די מופתעת לגלות עכשיו שבאמת היו תינוקות בתוך פיילות. טוב, כנראה שזה לא כל כך נורא."

זאב, רבקה ועזרא הלפנד ביד ושם. "אלוהים אדירים, זאת אני שם בתמונה"

הקרב על הסרטיפיקטים

יותר מ-52 אלף יהודים, רובם ניצולי שואה שניסו להגיע לארץ ישראל באוניות ההעפלה, שהו במחנות המעצר בקפריסין. חלק גדול מהם, כמו זאב ורבקה, היו זוגות צעירים שהכירו במחנות או נישאו לפני כן.

"גיליתי שבשלוש שנות קיומם של המחנות נולדו בהם לא פחות מ-2,000 תינוקות", אומר דייוויד סלע, יו"ר המועצה לקידום המורשת הישראלית, "אבל בגלל הצפיפות ותנאי המחיה הקשים, האמהות הצעירות התקשו לספק לתינוקות חלב אם, ותחליפי חלב לא היו בנמצא. עשרות תינוקות מצאו את מותם במחנות."

רבקה מספרת כי היא ובעלה חיו בצריפים נפרדים מהתינוקות, "ורק באנו להאכיל אותם ולרחוץ אותם פעם בכמה שעות, לעזור לאחיות מבית החולים הצבאי, שהיו איתם כל הזמן. היינו הרבה אמהות צעירות, ולרבות מאיתנו באמת לא היה חלב. למזלי, לי היה חלב, וחוף מעזרא הנקתי עוד שלושה תינוקות במחנה. עם אחת מהן, מלכה, אני שומרת על קשר עד היום. היא אומרת שאני האמא השנייה שלה."

לאחר שד"ר ולטר פלק, רופא ילדים מבית החולים הדסה בירושלים, הגיע למחנות וקבע כי בתנאים הללו רק מעטים ישרדו את החורף הממשמש ובא, הופעל על הבריטים לחץ כבד לאפשר להם להיכנס לפלשתינה עם הוריהם.

"באותם ימים כבר היה ברור ששלטון המנדט בארץ ישראל קרוב לסיומו", אומר ד"ר מרדכי נאור, סופר וחוקר תולדות ארץ ישראל, שהוציא לאחרונה לאור את ספרו "בים, ביבשה וגם באוויר - מבט חדש על ההעפלה". "כדי לשחרר לחצים ולדלל מעט את הצפיפות הנוראה במחנות, הבריטים נתנו מדי חודש כ-750 סרטיפיקטים, אישורי עלייה, לפי הסדר הכרונולוגי של הגעת האנשים לקפריסין."

שלטון המנדט הודיע כי מסיבות הומניטריות, יאפשר לתינוקות ולאמהות לעלות לארץ ישראל - אולם ללא האבות. "כעסנו מאוד על ההודעה הזאת", זכרת רבקה. "הלכנו להפגין מול המשרד של מפקד המחנה, והודענו שבלי הבעלים שלנו אנחנו לא עוזבות."

הבריטים התרצו, אך לא בלי מחיר: בד בבד הם הודיעו על הקפאת 1,500 הסרטיפיקטים הבאים בתור, שלהם המתינו מעפילי האוניות "לנגב" ו"רפ"ח" - כמספר ההורים וילדיהם. כלומר, אלה יעלו על חשבון אלה. העצורים שהתבשרו כי אישור העלייה שלהם בוטל יצאו מדעתם, וריבים סוערים פרצו בינם לבין המאושרים שהיו אמורים לעלות ארצה על חשבונם. הוויכוחים גלשו לתגרות אלימות ולקטטות, וב-10 בנובמבר פרץ ממש קרב בתוך המחנות.

9 מס
28.11.47

רשימת עולים שבאו לא"י

האניה / הגבול

המספחה	השם	גיל	סוג	מס' הרשיון	הקרובים בא"י וכתבתם	הערות
הזכר	יואל פייגה	1922	ג	פולניה	הורים: יוסף-ליבה	(14 גנדרים)
"	דב פריד	1920	ג	פולניה	הורים: זאב-טרה	"
הולצר	מרדכי פריד	1947	ג	פריסין	הורים: יואל-פייגה	"
"	פרידה אליאס	1922	ג	פולניה	הורים: אליהו-טרה	(14 גנדרים)
"	פרידה אליאס	1922	ג	"	הורים: אידל-בליטה	"
הופמן	פרידה אליאס	1946	ג	"	הורים: מרדכי-פרידה	"
"	פרידה אליאס	1921	ג	צ'כיה	הורים: יעקב-אסתר (הרצל)	"
"	בלה פרידה	1929	ג	"	הורים: אסתר-מנדל	"
"	יוסף פרידה	1947	ג	"	הורים: מרטיין-בלה	"
הורוויץ	ישראל פרידה	1917	ג	פולניה	הורים: משה-אסתר (פ. הגיטאות)	"
"	טובה פרידה	1923	ג	"	הורים: מצבי-פרידה	"
"	אסתר פרידה	1947	ג	פריסין	הורים: ישראל-טובה	"
הורנקריג	שעיה לוי	1921	ג	פולניה	קב" להבות	(ת. הרצל)
"	יואל פרידה	1922	ג	"	"	"
"	יואל פרידה	1947	ג	פריסין	"	"
הליסקובסקי	דוד פרידה	1917	ג	פולניה	גור-הורים: משה-אידל (לנגב)	"
"	דבורה פרידה	1923	ג	"	הורים: ספרל-פרידה	"
"	משה פרידה	1947	ג	פריסין	הורים: דוד-דבורה	"
הלפנדר	דליה פרידה	1923	ג	פולניה	כתביה, הורים: חסל-טיינדל (מולדו)	"
"	רבקה פרידה	1926	ג	"	צפת-ברכה	"
"	לוצא פרידה	1947	ג	פריסין	יוסף-רבקה	"
הלפריין	אוסקר פרידה	1926	ג	פולניה	הורים: זכריה-טרה (רפ"ח)	"
"	רוזי פרידה	1927	ג	"	הורים: משה-טרה	"
"	משה פרידה	1947	ג	פריסין	הורים: אוסקר-רוזי	"

רשימת הנוסעים. 1,563 שמות ב-29 עמודים

למחרת נזקקה לקפריסין מנהלת המחלקה המדינית בסוכנות היהודית בירושלים, גולדה מאירסון (לימים מאיר). עוד לפני נסיעתה היא הצליחה להגיע להסכמה עם נציגי השלטון הבריטי בפלשתינה, ובראשם הנציב העליון, סר אלן קנינגהאם, שלפיה 600 התינוקות יועלו לארץ באופן בהול ומייד, עקב חשש למצב בריאותם, ואכן ההפלגה יצאה לדרכה עוד באותו החודש.

גולדה סיירה במחנות, ובפגישה עם נציגי המעפילים שעלייתם הוקפאה הצליחה להרגיע את הרוחות ושיכנעה אותם לוותר על תורם למען התינוקות. היא הבטיחה להם שיעלו זמן לא רב אחריהם.

בספרה הביוגרפי "חיי" תיארה מאיר את פגישתה עם מפקד המחנה הבריטי, שהובילה לשחרורם של ילדים נוספים שנתרו ללא אם ואב: "הוא האזין לי בנוקשות ואמר: 'דוע לי הכל על המשפחות בעלות התינוקות, אך לא קיבלתי שום הוראות בנוגע ליתומים... יהיה עלי לברר', ענה בנעימה דוחה למדי. לאחר שעה קלה הוא אמר: 'אם כן, טוב ויפה, הכניסי את היתומים לרשימה'."

מאוחר יותר נודע לגולדה כי "המפקד הבריטי קיבל מהמזכיר הראשי בירושלים מברק בזמן פגישתנו, שבו נכתב: 'היזהר מגברת מאירסון, היא אישה קשה'. אני מניחה שבו במקום הוא החליט לקבל את העצה ברצינות."

יהודים לקחו בשבי את הרב

לאחר שיושרו ההדורים, עלתה השאלה הטכנית: כיצד מפליגים באונייה עם 612 תינוקות? אחד המעפילים הציע לחפש או לייצר גיגיות מפח, שבכל אחת מהן יונח תינוק. ההתגייסות היתה מהירה, ובתוך ימים ספורים, הגיגיות היו מוכנות. שלוש מהן נותרו מיותרות, לאחר ששלושה תינוקות נוספים מתו בינתיים.

1,563 המעפילים נאלצו לעקור ממקומם ימים לפני היציאה לארץ ישראל, בעקבות התחדשות המהומות במחנות. "קבוצה גדולה של חברי בית"ר, שהיו בין אלה שעלייתם נדחתה, טענו שיש כאן קיפוח ואפליה שנבעו בין היתר ממניעים פוליטיים", מספר ד"ר נאור. "הניסיונות לשכנעם שהדבר נעשה ממניעים הומניטריים, להציל את התינוקות לפני בוא החורף, לא צלחו."

"יומיים לפני ההפלגה, באמצע ישיבת מזכירות במחנה, הם השתלטו על המחנה בכוח ולקחו בשבי את האחראי על המקום מטעם הסוכנות, הרב יעקב שריבויים. למחנה נשלחה קבוצה גדולה של מדריכים חמושים מתוך ארגון 'שורת המגינים' של ההגנה, והם השתלטו בכוח על המורדים וכפתו את מנהיגי המרד. ההורים והתינוקות הוצאו מהמחנה למקום אחר, עד שעלו לאונייה כעבור יומיים."

על סיפון האונייה היה רופא הילדים ד"ר ולטר פלק, שטיפל בתינוקות. ב-23 בנובמבר, חמישה ימים לפני ההפלגה, הוא שלח מכתב נרגש לאשתו לזה ולבני משפחתו. המכתב פורסם בספר שערך בנו, פרופ' רפאל פלק, "מכתבים של רופא ממחנות קפריסין", וכך נאמר בו: "אהובי, כמעט בטוח שאגיע לחיפה ביום שישי בבוקר עם 500 תינוקות ו-1,000 הורים. ידיעה זאת קיבלתי לפני שעה, אולם איני יכול עדיין להאמין שהדבר בטוח בהחלט, כפי שנמסר לי. אני גם חושש שמהו עוד יקרה בינתיים. על כל פנים, התעניינו שם. אם תגיע אוניית התינוקות, אהיה עליה. אני חייב לשמור על הידיעה בסוד לעוד 24 שעות, והדבר קשה לי כמובן."

"אושן ויגור" היתה אוניית מלחמה בריטית, שהפכה לאוניית גירוש. באפריל 1947, בזמן שעגנה בקפריסין, חיבלו בה אנשי הפלמ"ח. "בעקבות החבלה באונייה הזאת ובאוניות נוספות סירבו הבריטים לשלוח ספינות משלהם להעלאת המעפילים שקיבלו אישורים", מסביר נאור. "כך, רוב המעפילים שקיבלו סרטיפיקטים עלו באוניות שאינן הגיעו לקפריסין. ההחלטה של הבריטים להקצות אונייה שלהם למבצע ההעלאה של התינוקות מראה את החשיבות שהם נתנו למחווה ההומניטרית שלהם כלפי היישוב היהודי."

ההתרגשות בנמל בקפריסין היתה גדולה, והיו גם מי שניסו לנצל אותה. בעת העלאת ההורים והתינוקות לאונייה, ניסו מספר גברים רווקים להסתנן לתוך התור כשהם נושאים בידיהם בובות עטופות בחיתולים. החיילים הבריטים הבחינו בהם והחזירו אותם למחנה.

אורי פרברי, תינוק בן שלושה חודשים שהיה על האונייה, מספר כי "בעת שההורים עמדו יחד עם הילדים ועם חפציהם על רציף הנמל בקפריסין, לקראת עלייתם לאונייה, אבא שלי ראה בחור צעיר, שנכנס בהסתר לתוך ארגז מטען שהיה מיועד לבטן האונייה. הבחור ביקש מהאנשים ברציף לשאת את הארגז פנימה, אבל הם חששו להיתפס על ידי הבריטים והשאירו אותו על הרציף."

"אחרי שכל האנשים כבר עלו לסיפון עם חפציהם, עבר קצין בריטי והבחין בארגז המיותם. הדבר עורר את זעמו, והוא צעק על מספר חיילים להעלות אותו במהירות לבטן האונייה. למחרת נתקלו העולים בבחור הצעיר על סיפון האונייה. הוא סיפר שאהובתו מחכה לו בארץ, וגעגעועיו גרמו לו לעשות את מה שעשה."

אחיות ממתונות לנוסעי "אושן ויגור" בנמל חיפה. אישה אחת ילדה בחדתה מהאונייה

17 לירות בחודש

בנמל חיפה החלו כבר מוקדם בבוקר להתכונן לבואה של האונייה. קהל רב התאסף במקום, והוא היה מורכב בחלקו מקרובי משפחה וממכרים ובחלקו מסקרנים. התקשורת העברית נאלצה להצניע את סיקור הגעתה של אוניית התינוקות, בגלל השבת הדרמטית שעברה על היישוב. "יציאת קפריסין", נכתב בעמוד השער של עיתון "דבר" שיצא לאור ביום ראשון, 30 בנובמבר 1947. "כל היישוב רוצה לראות במאורע זה את ההתחלה לשיבת ציון בממדים גדולים."

וכך תוארה בעיתון השתלשלות האירועים: "אישה זקנה תרה בעיניה ביו העומדים על הסיפון ומחפשת את בנה, כלתה ונכדה - היחידים שנותרו לה מתוך חמישה בנים ושלוש בנות. מעפיל שנשאר בארץ 'לפני הזמן' בזכות מחלתו מנפנף אל אשתו, והיא מראה את הילד מבעד לרשת הברזל. מישהו מוסר כי אישה כורעת ללדת באונייה..."

"ראשונים הועלו אל החוף התינוקות שנולדו בשבוע האחרון ואמותיהם - אותם הניפו במנופים והכניסום אל מכוניות מגן דוד אדום. הם נשלחו מייד לבתי החולים 'עזרה' ו'מולדה' בחיפה. אחריהם הועלו שישה תינוקות חולים, שנשלחו עם אמותיהם לבתי חולים."

ב"על המשמר" נדחקה הידיעה על האונייה לעמוד הרביעי והאחרון, וכך דוח בה: "הנה הם יורדים מעל הגשר המיטלטל אל הרציף: שיירה ארוכה - אישה אישה ותינוקה. יש הנושאת את התינוק על זרועותיה, ויש המחזיקה אותו באמבטיה עשויה פח. התינוקות משחקים, ממצמצים בעיניהם מול השמש, מחייכים אל האחיות העוזרות להעבירם, ונישאים אל האוטובוסים."

"החיילים טורחים כדי לעזור למהלכים על פני הגשר המשופע. יש מהם התופסים מהאם ומהאב את האמבטיה ומורידים אותה אל הרציף, יש העוזרים לשאת את החבילות. נדמה כי אלה כלל לא אותם החיילים, המוציאים לפועל בנמל זה גם פקודות אחרות ביחס למעפילים."

בשער עיתון "הצופה" נכתב: "לאחר ציפייה של שעות הגיעה סוף סוף האונייה, שנתקבלה בשמחה רבה. כל הסיפורים הוכנו מראש בזריזות רבה ובאופן מופתי, וההורדה התנהלה בסדר נאה."

רבקה וזאב הלפנד עשו את השבת במחנה העולים ברעננה, וביום ראשון הגיע אחיה של רבקה לאסוף אותם לביתו בנתניה. במשך שבע שנים הם התגוררו בדירת חדר, עד שרכשו בית משלהם.

"קיבלתי 17 לירות בחודש, ושבע מתוכן הלכו לתשלום על הדירה, אבל זה לא ממש שינה לי", מסבירה רבקה. "רק רציתי להרגיש את החופש. הייתי חופשייה ללכת ברחוב, בלי שאף אחד יגיד לי לעצור. היתה תקופת צנע, והיו מלחמות, ובעלי כמעט לא היה בבית שנה וחצי בזמן מלחמת העצמאות, אבל החופש הזה החזיק אותנו בחיים."

אורי פרברי עם הוריו, כשהיה בן שלושה חודשים, רגע לפני היציאה מקפריסין

נשיקה חמה מגולדה

בין המכובדים שהגיעו לקבל את פניהם של העולים בנמל חיפה היתה גם גולדה מאיר. שנים ארוכות אחר כך, בעת שכינה כראש הממשלה, היא ביקרה בקיבוץ בנגב, וניגשה אליה אישה. "סלחי לי שאני מטרידה אותך", אמרה האישה, "אבל זאת הפעם הראשונה במשך כל השנים הללו שמזדמן לי להודות לך."

"על מה?" שאלה מאיר.

"אני הייתי בקפריסין עם תינוקת ב-1947, ואת הצלת אותנו. עכשיו אני רוצה שתפגשי את התינוקת."

אישה צעירה, חסונה ויפת מראה ניגשה אל ראש הממשלה, "ואני, לעיני כל, נתתי לה נשיקה חמה בלי מילה של הסבר", סיפרה גולדה.